Ўзбекистон — келажаги буюк давлат

ХАЛҚ СЎЗИ

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИ ВА ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ГАЗЕТАСИ

1998 йил 17 декабрь пайшанба

Сотувда эркин нархда

№ 247 (2028)

ТОШКЕНТ ВИЛОЯТИ КЕНГАШИ СЕССИЯСИ

16 декабрь куни халқ депутатлари Тошкент вилояти Кенгашининг навбатдан ташқари сессияси бўлди. Унда вилоятдан сайланган Олий Мажлис депутатлари, республика вазирлик ва идоралари раҳбарлари, шаҳар ҳамда туман ҳокимлари иштирок этди.

Сессияда Президент Ислом Каримов нутқ сўзлади.

Тошкент вилояти ўзининг улкан салоҳияти, имконияти, табиий бойликлари ва меҳнаткаш халқи билан мамлакатимизда алоҳида ўрин тутади, — деди давлатимиз раҳбари. — Кейинги йилларда вилоят ижтимоий-иқтисодий ва маданий ҳаётида катта ижобий ўзгаришлар рўй берди. Иқтисодиётга чет эл сармоясини кенг жалб этиш натижасида саноат ишлаб чиқариш ҳажми кўпайиб бормоқда. Шунингдек, хусусийлаштириш кўламини кенгайтириш, қурилиш ва ободонлаштириш бўйича ҳам муайян ишлар амалга оширилди.

Вилоятда ислоҳотлар туфайли қўлга киритилаётган ютуқлар билан бирга йўл қўйилаётган камчилик ва нуқсонлар ҳам борки, бу унинг мамлакатда тутган мавқеига салбий таъсир кўрсатади. Хусусан, етакчи тармоқ — қишлоқ хўжалигида ислоҳотлар суст амалга оширилмоқда. Ерга, ишга эскича муносабат бутунлай барҳам топмаган. Ишни янгича ташкил этиш, деҳқончилик маданиятини юксалтириш, энг асосийси, қишлоқ меҳнаткашлари учун зарур шароитлар яратиш кўнгилдагидек эмас.

Юртбошимиз ўз нутқида халқ турмуш фаровонлигини оширишга алоҳида эътиборни қаратди. Афсуски, вилоятда аҳолини табиий газ ва ичимлик суви билан таъминлашда жиддий муаммолар мавжуд. Шу пайтгача уларни бартараф этиш юзасидан аниқ дастурлар ишлаб чиқилмаган, деди жумладан мамлакатимиз раҳбари. Халқ таълими, соғлиқни сақлаш тизимида ҳам ечимини кутаётган муаммолар анчагина. Бунинг сабаби — айрим раҳбарлар ҳамон эскича ишлаб келмоқда. Уларда ташаббускорлик, ишни янгича ташкил этишга, бир сўз билан айтганда, эски тизим қобиғини ёриб чиқишга интилиш сезилмаяпти. Эндиликда раҳбар кадрларни танлаш ва жой-жойига қўйиш, ёшлар имкониятидан кенг фойдаланиш, жамият ҳаётида аёллар мавқеини ошириш борасида ҳам кўп ишларни қилиш зарур.

Сессияда ташкилий масала кўрилди.

Э. Рўзиев Самарқанд вилояти ҳокими этиб тайинлангани муносабати билан Тошкент вилояти ҳокими вазифасидан озод этилди.

Президент Ислом Каримов тавсиясига биноан депутатлар Тошкент вилояти ҳокимининг биринчи ўринбосари лавозимида ишлаб келган Уммат Мирзақуловни вилоят ҳокими этиб тасдиқлади.

Сессияда Президентнинг Давлат маслаҳатчилари, Бош вазир ўринбосарлари иштирок этди.

Б. ЭГАМҚУЛОВ,
Н. ДУШАЕВ,
ЎзА мухбирлари.

СУРАТЛАРДА: сессия пайти.
А. ТЎРАЕВ олган суратлар.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг
ФАРМОНИ

У. М. Мирзақуловни Тошкент вилоятининг ҳокими этиб тайинлаш тўғрисида

Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 93 (12-банди) ва 102-моддаларига мувофиқ Уммат Маматқулович Мирзақулов Тошкент вилоятининг ҳокими этиб тайинлансин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти
И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1998 йил 16 декабрь.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг
ФАРМОНИ

Э. М. Рўзиевни Тошкент вилоятининг ҳокими вазифасидан озод қилиш тўғрисида

Эркин Маҳмудович Рўзиев бошқа ишга ўтганлиги муносабати билан Тошкент вилоятининг ҳокими вазифасидан озод қилинсин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти
И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1998 йил 16 декабрь.

ХАЛҚ ИШОНЧИ — ОЛИЙ МАСЪУЛИЯТ

Мамлакатимизда амалга оширилаётган ислоҳотларнинг самарадорлигига эришиш, юртдошларимизга муносиб турмуш шароити яратиб бериш, қўлга киритилган ютуқларни мустаҳкамлаш, мавжуд камчилик ва нуқсонларни бартараф эта бориш ижтимоий-иқтисодий юксалишнинг муҳим шартларидир. Президент Ислом Каримовнинг Тошкент вилояти халқ депутатлари Кенгашининг навбатдан ташқари сессиясида сўзлаган нутқида ана шу ҳаётий масалаларга жиддий эътибор қаратилди.

Тошкент вилояти ўзининг улкан салоҳияти, имкониятлари, табиий бойликлари ва меҳнаткаш халқи билан мамлакатимизда алоҳида ўрин эгаллайди, деди давлатимиз раҳбари.

Бугунги кунда юртимизнинг равнақини, порлоқ келажагини таъминлашда, халқ хўжалигининг барча тармоқларини ривожлантиришда вилоят аҳолиси ўзининг салмоқли ҳиссасини қўшиб келмоқда. Шу билан бирга, вилоятда турли миллат вакилларининг тинч-тотув, аҳиллик, ҳамжиҳатлик, ўзаро меҳр-оқибат ва ўзаро ҳурматда яшаб меҳнат қилаётгани ҳам, агар таъбир жоиз бўлса, бизнинг энг катта ютуқларимиздан биридир. Собиқ ҳоким Эркин Рўзиевни Самарқанд вилояти ҳокими лавозимига тавсия қилишда биз вилоятнинг ана шу хусусиятларини ҳам ҳисобга олдик.

Бугунги вилоят Кенгаши мажлисидан кўзда тутилган мақсад битта — янги ҳокимни сайлаш ва тасдиқлашдан иборат. Энг муҳими, янги раҳбарни танлашда хатога йўл қўймасдан, шу лавозимга муносиб одамни сайлаб олишимиз керак. Бу масала нақадар мураккаб ва муҳим эканини барчамиз ҳаётий тажрибадан биламиз, керак бўлса, аччиқ ҳақиқатлардан тегишли хулоса чиқаришимиз мумкин.

Айни замонда, шу ерда ўтирган халқ депутатлари, фаоллар, вилоят ташкилотлари ва йирик корхоналари раҳбарлари билан биргаликда ўтган йил натижаларини холисона, танқидий кўз билан таҳлил қилиб, келажакдаги устувор режаларни, муҳим йўналишларни белгилаб олишимиз керак.

Вилоятда ўтган давр ичида анчагина ютуқлар қўлга киритилди. Лекин бугун биз кўпроқ мавжуд муаммолар, нуқсонлар ҳақида гаплашиб олсак мақсадга мувофиқ бўлур эди, деб ўйлайман.

Очиқ айтишимиз керак: деярли ҳамма соҳаларда ҳам бир қатор камчиликлар, йўл қўйилаётган хатолар ва ечилмаган муаммолар мавжуд. Уларни бартараф этиш нафақат бугун тайинланадиган янги ҳоким, балки сиз, муҳтарам халқ депутатларининг, барча бўғиндаги катта-кичик раҳбарларнинг, фаолларнинг диққат марказида бўлиши лозим.

Кези келганда шуни айтиш керакки, депутатларнинг вазифаси фақатгина сессияларда қатнашиш, ҳокимни сайлашдангина иборат эмас. Улар вилоят ҳаётига фаол аралашмоғи, муаммолар ечимига ижобий таъсир кўрсатмоғи, зарур бўлса, вилоят раҳбарларининг, **жумладан, ҳокимнинг ҳам фаолиятини назорат қилиш,** ҳокимиятнинг ишини холисона баҳолаш, камчилик ва нуқсонлар ҳақида рўй-рост гапириш, уларнинг олдини олиш ва бартараф этиш масалаларида ўз ҳиссасини қўшиши лозим, дея таъкидлади Ислом Каримов.

Депутатни халқ сайлайди. Халқнинг, сайловчиларнинг ишончини оқлаш деганда — биз бу сўзларни ҳаётимизда жуда кўп ишлатамиз — депутатларимизнинг авваламбор ҳақиқий юртпарвар бўлишларини, жамоа манфаатларини ҳимоя қилишда ўзларини аямаслигини, ўзларини умид билан сайлаган одамларнинг дарду ҳасратларини ҳар доим ёдда сақлашларини англаймиз.

Яна бир бор таъкидлаб айтаман: депутат ҳам, раҳбар ҳам, қўйингки, ўзини шу юртнинг фарзанди деб биладиган ҳар бир киши фақатгина ўзининг кундалик иши, кундалик ташвишлари ва юмушлари билан чекланиб қолмасдан, эл-юртимизнинг фаровонлиги учун сидқидилдан хизмат қилиши, курашиши ҳам қарз, ҳам фарздир.

Шундан сўнг мамлакатимиз Президенти бевосита вилоятда иқтисодий ислоҳотларни амалга оширишдаги муаммоларга тўхталиб ўтди. Ислоҳотлар нега оқсамоқда, бунинг сабаблари нимада, деган кескин саволни ўртага қўйди.

Юқорида зикр этилганидек, вилоятда бозор иқтисодиётини шакллантириш борасида бирмунча ибратли ишлар амалга оширилганига қарамай, қатор оқсашлар, ишга солинмай ётган ички имкониятлар ҳали жуда кўп.

Бир муҳим вазифани чуқур англаб олишимиз зарур. Ҳаммамиз ҳам яхши яшашни, ҳаёт даражамизнинг, даромадларимизнинг ўсишини, иқтисодиётимиз тезроқ тараққий этишини хоҳлаймиз. Бу табиий ҳолдир. Иқтисод деганда том маънода нафақат халқ хўжалиги иқтисодини, нафақат биз ўзимиз ишлаётган корхона, хўжалик, ширкатни кўз олдимизга келтиришимиз лозим, балки биринчи навбатда ҳар қайси шахс, инсон, ҳар қайси оиланинг фаровонлигини назарда тутишимиз даркор.

Мана шу мақсадларга эришиш, мана шу эзгу ният, орзуларимизни рўёбга чиқариш учун ўз ишимизга, кунлик фаолиятимизга танқидий кўз билан қарашимиз, баҳолашимиз керак.

Замон, бугунги давр нималарни талаб қилмоқда-ю, биз нима қиляпмиз?

Бугунги кунда чегараларимиз очиқ: дунё бизнинг ҳаётимиз билан, биз эса жаҳон тажрибаси билан бемалол танишмоғимиз мумкин. Бунинг учун барча имкониятлар мавжуд.

Нафақат Президент, нафақат ҳукумат, нафақат раҳбарлик вазифасида ўтирган шахслар, балки ҳар қайси фуқаро битта саволга жавоб излаши керак: нима учун тараққий топган давлатларда, Францияни оласизми, Голландия, Исроил ва бошқа мамлакатларни оласизми, қишлоқ хўжалигида ишловчи бир киши етиштираётган маҳсулот 30-50 одамни боқишга етади-ю, бизда эса битта инсоннинг ўзига ҳам етмайди?

Нима учун уларда деҳқончиликдаги ҳосилдорлик, иш самараси, меҳнат унумдорлиги бизга нисбатан 4-8 карра кўпроқ?

Бу саволларга жавоб битта, деди йўлбошчимиз. Уларнинг ҳар кунлик ҳаёти фақат изланиш, тадбиркорлик ва ислоҳотчилик билан ўтади. Улар учун бу ҳолат одатга, ҳаёт мазмунига айланиб қолган. Улар фақат шунинг ҳисобидан тараққиётга эришмоқда, фаровон ҳаёт кечирмоқда.

Қани, энди ўзимизнинг ҳаётимизга, тажрибамизга эътибор берайлик, яъни зикр этилмиш нуқтаи назардан баҳо берайлик. Минг афсуски, ижобий жавоб бериш қийин.

Албатта, кейинги йилларда бизда ҳам ислоҳотларни жорий этиш, ҳаётимизни янгилаш, авваламбор дунёқарашимизни, тафаккуримизни ўзгартириш борасида катта қадамлар қўйилди. Буни инкор этиб бўлмайди. Лекин бугун очиқ, холисона тан олишимиз керак: ишимизда самара йўқ — аксинча, расмиятчилик, хўжакўрсинлик кўп.

Баъзида шундай бир тасаввур уйғонадики, олиб борилаётган ислоҳотлар авваламбор ўзимиз учун эмас, балки тепадаги Президент идораси, ҳукумат олдида шунчаки ҳисобот бериш учун бўлаётгандай.

Кўплаб соҳа, тармоқ, корхона ва хўжаликларда эса раҳбарлар ва жамоа ғафлат уйқусида ётганга ўхшайди.

Аксарият раҳбарларнинг иқтисодий-ҳуқуқий билимлари саёз. Улар ҳамон эскича, маъмурий-буйруқбозлик услубида иш юритмоқда. Бу ҳол жойларда ислоҳотларни ташкил этиш ва амалга оширишга салбий таъсир кўрсатмоқда, ислоҳотлар илдизига болта урмоқда.

Дарҳақиқат, Юртбошимиз илгари ҳам такрор ва такрор таъкидлаганидек, ислоҳотлар ислоҳот учун эмас, аввало инсон манфаатлари учун амалга оширилиши керак. Қилинаётган барча ишлар халқимизнинг турмуш фаровонлигини юксалтиришга хизмат қилмоғи лозим. Токи халқимиз мустақиллик неъматларидан ҳар қадамда баҳраманд бўлсин. Зеро, вилоят аҳлининг кундалик ҳаётий эҳтиёжларини қондириш масаласида ҳам қатор муаммолар мавжуд. Биринчи галда ана шу муаммоларнинг ечимини топиш зарур.

Тошкент вилояти мамлакатимизнинг аҳоли зич яшайдиган ҳудудларидан биридир. Бу эса ўз навбатида ортиқча иш кучи муаммосини келтириб чиқаради.

Биз ҳаммамиз яхши биламиз: бошимизга тушаётган кўпгина муаммолар, бало-қазолар, авваламбор, энди вояга етаётган ёшларимиз, фарзандларимиз тақдирини оладиган бўлсак, ўзи кўпинча ишсизликдан бошланади, деди Президент. Бу муаммоларнинг ечими туман марказларида, қишлоқларда кўплаб кичик ва ихчам саноат корхоналари, маиший хизмат тармоқларини барпо этишни тақозо этади.

Вилоятда йил давомида 35 минг янги ишчи ўринларини яратиш режалаштирилган эди. Аммо бу режа ҳозирги кунга қадар 72 фоиз бажарилган.

Вилоятда ишлаб чиқилган дастурга мувофиқ, ҳар йили 17 минг кишини қишлоқ хўжалиги соҳасидан озод қилиб, бошқа тармоқларга жалб қилиш кўзда тутилган эди. Лекин жорий йилда бу топшириқ бор-йўғи 18 фоиз бажарилди, холос.

Бундай муаммо билан узвий боғланган яна бир ўта муҳим, ҳаётимизни, эртанги кунимизни ҳал қилувчи масала — ёш авлодни ўқитиш, камол топтириш, уларни билимдон, юқори малакали мутахассислар, Ватанимизнинг муносиб фуқаролари қилиб вояга етказиш нақадар долзарб вазифа экани ҳақида ортиқча гапиришга ҳожат йўқ, деб ўйлайман.

Мамлакатимизда "Кадрлар тайёрлаш миллий дастури" қабул қилинди ва уни босқичма-босқич амалга ошириш борасида муайян ишлар бошлаб юборилди.

Тошкент вилоятида бу муҳим соҳанинг аҳволи қандай?

Афсуски, бу саволга ижобий жавоб йўқ. Кичик ёшдаги болаларни боғчаларга жалб қилиш 21 фоизни ташкил этади. Кейинги йилларда янги боғчаларни очиш у ёқда турсин, 150 та боғча ёпиб қўйилганини қандай изоҳлаш мумкин?

Мавжуд 893 та мактабнинг 44 таси авария ҳолатида, 420 таси мослаштирилган биноларга жойлаштирилган. Жорий йилда фойдаланишга топширилган 8 та мактабнинг жиҳозлар билан таъминланиш даражаси 34 фоизни ташкил қилади, холос. Қишлоқ мактабларида ўқитувчилар етишмайди. Буни қандай баҳолаш мумкин?

Миллий дастурга биноан, ҳар бир шаҳар, туман ҳокимлари ўз ҳудудларининг маҳаллий шароитларидан, ишлаб чиқариш хусусиятларидан келиб чиққан ҳолда турли соҳалар бўйича ҳунар-касб коллежларини ташкил қилишлари лозим.

Афсуски, маҳаллий ҳокимларда изланувчанлик, ташаббускорлик етишмаяпти. Наҳотки, улар бу хайрли иш замирида ўз ҳудудларидаги ишлаб чиқаришнинг истиқболи, айниқса ёшларимизни касб-ҳунар билан, иш билан таъминлаш, бир сўз билан айтганда, минглаб ёшларимизнинг тақдири, келажаги мужассам эканини англаб етмаса?

Эътироф этиш жоизки, вилоятда сўнгги йилларда оналар ва болалар соғлиғини сақлаш, юқумли касалликларнинг олдини олиш, қишлоқ врачлик пунктларини ташкиллаштиришда бир мунча ишлар амалга оширилган. Натижада вилоятда тепкили терлама, вирусли гепатит каби кўпгина юқумли касалликларнинг сезиларли даражада пасайишига эришилган. Туғруқ вақтида оналар ва гўдаклар ўлими камайган.

Шу билан биргаликда, вилоятда аҳоли соғлиғини сақлашда бир қатор камчиликлар мавжуд. Сўнгги йилларда вилоят соғлиқни сақлаш муассасаларининг моддий-техник ҳолати ёмонлашди. Уларда замонавий тиббий асбоб-ускуналар етишмагани ҳолда, бу мақсадлар учун ажратилган 321 миллион сўм капитал маблағнинг 235 миллион сўмигина ўзлаштирилган, холос.

Ўзларинг ўйлаб кўринглар, азиз биродарлар, пул бўлмаса бошқа гап эди, лекин халқ соғлигини сақлашдек хайру савобли бир соҳада берилган имкониятдан фойдаланмасликнинг ўзи катта гуноҳ эмасми, деди Ислом Каримов.

Дарҳақиқат, Қибрай туманидаги оналар ва болалар шифохонаси, Бўстонлиқ, Паркент, Оҳангарон туманларидаги тиббиёт муассасалари ва вилоят бош шифохонаси қурилиши ҳамон битгани йўқ.

Аҳолини тоза сув билан таъминлашни яхшилашга ҳам эътиборни кучайтириш зарур. Бугун вилоятда ичимлик суви билан таъминланиш даражаси 89 фоиз бўлгани ҳолда, айрим қишлоқларда бу муаммо ҳамон кескинлигича қолмоқда. Аниқроқ айтадиган бўлсак, вилоятнинг 241 та қишлоғига водопровод суви етиб бормаган.

(Давоми 2-бетда).

ПРЕЗИДЕНТ ҲУЗУРИДА ҚАБУЛ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов 16 декабрь куни Германиянинг "Тиссен Ҳандельсунион АГ" компанияси бошқаруви аъзоси Ҳанс Ульрих Грубер раҳбарлигидаги делегация аъзоларини қабул қилди.

Мазкур компания "Тиссен АГ" концерни таркибидаги ҳиссадорлик жамиятидир. Германия, АҚШ ва бошқа мамлакатлардаги корхоналарида 128 минг киши хизмат қиладиган бу концерннинг йиллик савдо айланмаси 40 миллиард маркадан ошади. Унинг таркибидаги компаниялар йўловчи ва юк ташиш лифтлари, ногиронлар учун кўтаргичлар, автомобиллар кузовлари учун эҳтиёт қисмлар, авиация ва фазо кемалари учун юқори технологиялар, турли двигателлар, турбиналар ишлаб чиқаради. Бундан ташқари, концерн савдо, саноат материаллари ишлаб чиқариш, саноат корхоналарини замонавийлаштириш ва қайта таъмирлаш, нефтни қайта ишловчи ҳамда кимё саноатида фаолият кўрсатувчи заводлар, қувурлар лойиҳаларини ишлаб чиқиш ва амалга ошириш билан ҳам шуғулланади.

"Тиссен Ҳандельсунион АГ" компанияси Ўзбекистонда қатор лойиҳаларни амалга ошириш, хусусан, мис рудасини қайта ишлаш, калий ҳамда ош тузини топиш ва ишлаб чиқариш, саноат корхоналарини қайта таъмирлаш, қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини қайта ишлайдиган митти заводлар келтириб ўрнатишни мўлжалламоқда. Бу борада "Ўзкимёсаноат" уюшмаси, Олмалиқ кон-металлургия комбинати, мамлакатимиздаги бошқа металлургия заводлари билан ҳамкорлик ўрнатиш кўзда тутилган.

Меҳмонлар билан учрашувда мамлакатимиз раҳбари ўзаро ҳамкорликни ривожлантириш учун Ўзбекистонда кенг имкониятлар мавжуд эканини таъкидлади.

Суҳбат чоғида қатор соҳалар бўйича қўшма корхоналар тузиш билан боғлиқ, шунингдек, томонларни қизиқтирган бошқа масалалар юзасидан фикр алмашилди.

Қабул маросимида Ўзбекистон Республикаси Президентининг Давлат маслаҳатчиси В.Голишев, ташқи иқтисодий алоқалар вазири Э.Ғаниев ҳамда "Ўзкимёсаноат" уюшмаси раиси Н.Юсупбеков иштирок этди.

Қабулда Германиянинг Ўзбекистондаги Фавқулодда ва Мухтор элчиси Р.Биндзайл ҳозир бўлди.

(ЎзА)

ИШОНЧ ЁРЛИҒИ ТОПШИРИЛДИ

15 декабрь куни Москвада Ўзбекистон Республикасининг Фавқулодда ва Мухтор элчиси Ш. Шоисломов Россия Федерацияси Президенти Б. Ельцинга ишонч ёрлиғини топширди.

Ёрлиқ топшириш маросимидан сўнг ўзбек дипломати билан бўлиб ўтган суҳбат чоғида Б. Ельцин Россия-Ўзбекистон муносабатларида эришилган даражага юқори баҳо берди, янги 1999 йил арафасида Ўзбекистон халқига ўзининг илиқ табриги ва эзгу тилакларини йўллади.

«Жаҳон» АА

Олий Мажлис сессияси олдидан

ИСТИҚБОЛГА ХИЗМАТ ҚИЛАДИ

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Бюджет, банк ва молия масалалари қўмитаси раиси Абдурафиқ АҲАДОВ билан мулоқот

— Абдурафиқ ака, аввало, давлат бюджетининг жорий йилдаги ижроси ҳақида тўхталсангиз.

— 1998 йил мобайнида ҳукуматимиз амалга ошириб келган иқтисодий сиёсатни мустаҳкамлаш асосида давлат бюджети ижросини таъминлашга эришилди. Йил якунига қадар бу борада ялпи ички маҳсулот ҳажми олдинги йилга нисбатан қарийб 4,4 фоизга ўсиши кутилмоқда. Бу республикамиз аҳолиси сонининг ўсиш даражасидан юқори эканлиги инобатга олинса, халқимиз фаровонлиги, турмуш даражаси йилдан-йилга ўсиб бораётганлиги англашилади. Буни барча соҳалар мисолида кўриш мумкин. Масалан, саноат товарлари ишлаб чиқариш ҳажми шу кунга қадар ўтган йилга нисбатан 6 фоизга яқин, қишлоқ хўжалик маҳсулотлари 4 фоиздан зиёд ва чакана товаробороти 12 фоизга ўсиши, инфляция ўртача ойлик даражаси эса ўтган йилдаги 2 фоиздан 1,7 фоизгача пасайиши кутилмоқда.

Келгуси йил давлат бюджети масаласига келсак, жорий йил кўрсаткичлари ва дастлабки якунлардан келиб чиқиб белгиланди. Шу нуқтаи назардан қараганда, ялпи ички маҳсулот ҳажми 1998 йилга нисбатан 104,5 фоиз, саноат товар маҳсулотлари ишлаб чиқариш 106,1 фоиз, қишлоқ хўжалик маҳсулотлари ишлаб чиқариш 106 фоиз ва чакана савдо обороти 109 фоизга ўсиши режалаштирилмоқда. Ишлаб чиқаришнинг ўсиши асосан рақобатбардош маҳсулотлар етиштирувчи корхоналарни рағбатлантириш ва янгиларини барпо этиш, замонавий дастгоҳлар билан жиҳозлаш, хорижий сармояларни жалб этиш ҳисобига амалга оширилади. Чунки бизнинг ички бозоримизда рақобатбардош маҳсулотлар ишлаб чиқаришни кўпайтириб, келгусида аста-секин дунё бозоридан муносиб ўрин олишимиз ва буларнинг замирида янги-янги ишчи ўринлари яратиб, аҳолининг бўш қисмини фойдали меҳнатга жалб қилишимиз лозим.

Иқтисодиётни барқарорлаштиришнинг асосий кўрсаткичлари бўлмиш инфляция даражасини янада пасайтириб, бу кўрсаткични ойига 1,6 фоизга ёки йилига 20 фоизга тушириш кўзда тутилмоқда. Ялпи ички маҳсулот ҳажми эса 1999 йилда 1765 миллиард сўмни ташкил этади.

— 1999 йилги давлат бюджети лойиҳасининг ўзига хос хусусиятлари нималардан иборат?

— Келгуси йил давлат бюджети лойиҳасида солиқ тизимини такомиллаштиришга алоҳида аҳамият берилган. Жумладан, корхоналардан тушадиган солиқлар юкини анча енгиллаштириш, бюджет ҳисобидан солиқ нормаларини озайтириш, иқтисодий ўсишни рағбатлантириш, молиявий механизмни кучайтириш, маҳаллий бюджетларнинг даромад тизими структураси ролини янада ошириш борасида бир қанча тадбирлар кўзда тутилган.

Бу ўринда солиқ ставкалари камайганлигини алоҳида таъкидлаш лозим. Масалан, корхоналар шу пайтга қадар олган даромадларидан 35 фоиз даромад солиғи тўлашарди. 1999 йилдан эса бу кўрсаткични 33 фоиз қилиб белгилаш кўзда тутилган. Сиртдан қараганда, бу икки фоиз жуда оздай кўриниши мумкин. Аммо республикамиз миқёсида ана шу икки фоизнинг ўзи бир неча миллиард сўмни ташкил этади. Бу, албатта, корхоналарнинг ишлаб чиқаришини ривожлантириш, маҳсулот сифатини яхшилаш, замонавий дастгоҳлар билан қайта жиҳозлаш, янги-янги цехлар ташкил этиб, қўшимча ишчи ўринлар яратишда муҳим омил бўлиб хизмат қилади.

Бундан ташқари, солиқ тизими анча соддалаштирилгани ҳам диққатга сазовор. Солиқлар сони ва ҳажми кескин камайган. Бу ўринда республикамиз Президентининг қишлоқ хўжалигида солиқ тизимини такомиллаштириш тўғрисидаги Фармонини эслаш жоиз. Ушбу Фармонга мувофиқ қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштирувчи ва ишлаб чиқарувчи жамоа ва корхоналар учун ягона солиқ тизими жорий этилди. Ҳолбуки, шу пайтга қадар улар учун ўндан ортиқ солиқ турлари мавжуд эди. Ҳозир ер солиғи қолган, холос. Шунингдек, савдо-сотиқдан олинадиган солиқлар борасида ҳам худди шундай дейиш мумкин. Бу соҳада ҳам солиқлар кескин камайтирилган бўлиб, улар эндиликда ялпи даромад солиғи ва мулк солиғи тўлайдилар. Буларнинг ҳаммаси нарх-навонинг пасайишига олиб келади.

— Давлат бюджетининг устувор йўналиши нималарда кўринади?

— Кадрлар тайёрлаш миллий дастури, соғлиқни сақлаш, аҳолини ижтимоий ҳимоя қилиш, қишлоқ ижтимоий инфратузилмасини янада ривожлантириш каби бир қатор масалалар 1999 йилги давлат бюджетининг асосини, яъни устувор йўналишини ташкил қилади. Жумладан, Кадрлар тайёрлаш миллий дастурини амалга ошириш ижтимоий харажатлар таркибида муҳим ўрин тутади. Шу боис ҳам ижтимоий соҳани молиялаштириш билан боғлиқ бошқа харажатлар камайтирилиб, кўпроқ маблағ кадрлар тайёрлашга йўналтирилади. Академик лицейлар, касб-ҳунар коллежлари қуриш ва уларнинг моддий-техника базасини мустаҳкамлашга жиддий эътибор берилади. Бу дастур 1999-2005 йилларга

(Давоми 2-бетда).

ХАЛҚ ИШОНЧИ — ОЛИЙ МАСЪУЛИЯТ

(Давоми. Боши 1-бетда).

Табиий газ билан таъминлаш вилоят бўйича 76 фоиз, қишлоқ жойларда эса 64 фоизни ташкил қилади. Бу кўрсаткич Оҳангарон туманида 25, Бўкада 28 фоиздан, Бекобод, Оққўрғон туманларида эса 50 фоиздан ошмайди.

Лекин, аҳвол шундай бўлишига қарамай, янги газ тармоқларини ишга тушириш топшириқлари Оққўрғон, Бўка туманларида атиги 40 фоизга бажарилган, холос.

Қишлоқ хўжалиги мамлакатимиз иқтисодиётида муҳим ўрин тутади. Мустақилликнинг дастлабки йиллариданоқ халқ хўжалигининг бу етакчи тармоғини тубдан ислоҳ қилишга Юртбошимиз катта аҳамият бериб келмоқда. Шу мақсадда қатор қонунлар, қарорлар қабул қилинди ва уларни амалга ошириш услублари ишлаб чиқилди.

Қишлоқ хўжалигида мулкчиликнинг турли шакллари вужудга келгани, фермер, деҳқон хўжалиги, ижара ва оила пудрати услубида иш олиб борилаётгани бунинг яққол далилидир. Кўзланган асосий мақсад ерни, мулкни ҳақиқий эгасига топшириб, ердан самарали фойдаланиш, лўнда қилиб айтганда, қишлоқ хўжалигини даромад келтирадиган соҳага айлантиришдир.

Лекин, таассуфлар бўлсинким, Тошкент вилоятида бу соҳада амалга оширилаётган ишлар талабга жавоб бермайди.

Бир пайтлар Тошкент вилоятида ўзларининг ҳалол меҳнатлари билан қатор йиллар пахтадан юқори ҳосил етиштирган, эл-юрт назарига тушган миришкор пахтакорлар, уларнинг шогирдлари, айтиш мумкинки, ўзига хос деҳқончилик мактаблари бор эди, деди Президент.

Нима, ҳозир Тошкент вилоятида ҳалол меҳнат қилаётган, юқори ҳосил етиштиришга интилаётган деҳқонлар йўқми? Улар бор, албатта! Лекин айрим раҳбарларнинг лоқайдлиги, масъулиятсизлиги оқибатида бундай фидойи деҳқонларимизнинг йўли очилмаяпти, меҳнати қадр топмаяпти, энг ачинарлиси, уларнинг ибратга молик тажрибалари назардан четда қолмоқда.

Ўтган йили вилоят пахтакорлари 258 минг тонна пахта етиштириб, шартнома топшириқларини аранг 92 фоизга етказган эдилар.

Бу йил эса аҳвол ундан ҳам ёмонлашди. Ҳосилдорлик 20 центнердан ҳам ошмади. Белгиланган режа 82,5 фоизни ташкил қилди, холос.

Афсусланадиган жойи шундаки, кўплаб туман ва хўжалик раҳбарлари деҳқонларнинг пешона тери билан етиштирган ҳосилини ўз вақтида, қор-қировли кунларга қолдирмасдан териб олишни етарли даражада ташкил қила олмадилар.

Оқибатда ҳосилнинг талай қисми далаларда қолиб кетди. Ҳосилнинг бор-йўғи 14 фоизи машиналар билан териб олинди. Мавжуд 1000 дан ортиқ машиналарнинг ярми ҳам ишламади.

Энг ёмони шуки, айрим туман ва хўжалик раҳбарлари мавжуд терим агрегатлари ва ишчи кучларидан фойдаланиш ўрнига, "қачон ўқувчилар, ёрдамчилар пахта теримига келади", деган боқимандалик кайфиятида юришди. Оқибати не бўлгани ҳозиргина айтиб ўтилди. Бу кайфиятга қачон чек қўйилади?

Шуни алоҳида эътироф этиш лозимки, кейинги вақтда, тўғрироғи, бу йилдан бошлаб, вилоятда ғаллачиликка бўлган муносабат ижобий тарафга ўзгарди. Сувли ерларда ҳосилдорлик ўтган йилга нисбатан 9 центнерга ошди. Бунинг натижасида ғалла сотиш шартномаси 103 фоизга бажарилди.

Паркент, Қибрай, Зангиота ва Тошкент туманларида ҳосилдорлик 40 центнерга етди. Деҳқончиликда янги усулларни жорий этишнинг натижаси ўлароқ, бир қанча оилавий пудратчилар 50 центнердан ошириб хирмон кўтардилар.

Деҳқонларда ерга эгалик ҳиссини уйғотиш, ердан тўғри ва самарали фойдаланиш, ерни эъзозлаш қандай самара беришини мана шу мисолда ҳам яққол кўриш мумкин.

Қишлоқ хўжалигидаги муаммолар ҳақида сўз юритар эканмиз, бу соҳадаги илмий муассасаларимиз, олимларимизнинг ишларига нисбатан жиддий эътирозларимизни рўй-рост айтишимиз керак, деди давлатимиз раҳбари.

Вилоят ҳудудида жойлашган қатор илмий-текшириш институтларининг қишлоқ хўжалигида иқтисодий ислоҳотларни амалга ошириш, айниқса, **ҳар бир ҳудуд иқлим шароитларини ҳисобга олган ҳолда эртапишар ва серҳосил янги навларни яратиш ва деҳқонларимизга етказиб бериш борасидаги ишлар бизни мутлақо қониқтирмайди.**

Аччиқ бўлса ҳам айтишим керак: уруғшунос олимларимиз фаолиятида амалий ишдан кўра, қуруқ ваъзхонлик, ваъдабозлик устунлик қилмоқда.

Кейинги йилларда вилоятда чет эл инвестицияларини иқтисодиётга жалб этиш, қўшма корхоналар ташкил этиш, четга маҳсулот экспорт қилиш борасида ҳам бирмунча яхши ишлар амалга оширилди. Ҳозирги вақтда вилоятда 105 та қўшма корхона фаолият кўрсатмоқда. Биргина шу йилнинг ўзида вилоятга 43 миллион АҚШ доллари ҳажмида чет эл сармояси ётқизилди. Қўшма корхоналар томонидан 9 миллиард сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилди. 41 миллион АҚШ доллари миқдоридаги рақобатбардош маҳсулотлар экспорт қилинди.

Маълумки, мамлакатимизнинг энг йирик саноат корхоналари шу вилоятда жойлашган, улар Ўзбекистон иқтисодий салоҳиятини юксалтиришда муҳим ўрин тутади.

Йил давомида вилоят саноат корхоналарида 101 миллиард сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилди ва ўсиш суръати 105 фоизни ташкил қилди. 42 турдаги янги маҳсулотлар ишлаб чиқариш ўзлаштирилди.

Бу ютуқлар мавжуд саноат корхоналарини замонавий, жаҳон андозаларига мос технологиялар билан жиҳозлашни йўлга қўйиш натижасида қўлга киритилди.

Ютуқларни холисона эътироф этиб ва тан олиб, вилоят истиқболини ўйлаган ҳолда, табиий бир саволга жавоб топишимиз керак, деди Президент.

Бугун Тошкент вилоятидаги барча саноат корхоналари ҳам тўла қувват билан ишлаяптими ёки йўқми? Бугун уларда ишлаб чиқарилаётган маҳсулотлар харидорини топаяптими, бозор талабига жавоб берадими?

Вилоят саноат корхоналари фаолиятининг атрофлича таҳлили шуни кўрсатадики, улардаги мавжуд ишлаб чиқариш қувватларидан фойдаланиш даражаси 62 фоиздан ошмас экан. Кўряпсизки, қанчадан-қанча имкониятлар ишга солинмай ётибди!

Вилоятдаги 81 корхонада техника ва ишлаб чиқариш технологиялари эскирган бўлишига қарамай, 3 миллиард сўмликдан ортиқ янги замонавий ускуналар ўрнатилмаганига нима дейиш мумкин?

Корхоналарнинг дебиторлик ва кредиторлик қарзлари миқдори камаймаяпти. Молиявий хўжалик фаолияти ўрганилган 167 та корхонанинг 136 таси иқтисодий ночор экани аниқланди. 21 та корхона йилни қарийб 276 миллион сўм зарар билан якунламоқда.

Аҳолига маиший, пуллик хизмат кўрсатиш соҳасини ривожлантириш, уларнинг турларини кўпайтириш бўйича ҳам вилоятдаги мавжуд имкониятлардан тўлиқ фойдаланилмаяпти. Аҳоли жон бошига кўрсатилган маиший хизмат йилнинг ўтган даврида вилоят миқёсида 377 сўмга тўғри келган бўлса, бу кўрсаткич Оҳангарон, Юқоричирчиқ ва Пискент туманларида 80-140 сўмдан ортмади. Вилоят қишлоқларида бутун бир йил мобайнида атиги 60 та маиший хизмат шохобчаси ишга туширилиб, уларда 83 та ишчи ўрни ташкил этилган, холос.

Бу аҳволни қандай баҳолаш мумкин?

Ҳуқуқий-демократик, эркин фуқаролик жамиятини барпо этиш, бунда қонунга, қонун устуворлигига ҳамма баробар итоат ва риоя қилишини таъминлаш масалаларига тўхталар экан, давлатимиз раҳбари қуйидаги жиҳатларга алоҳида эътибор қаратди.

Қонун олдида ҳар қандай мартабадаги раҳбар ҳам, оддий фуқаро ҳам тенгдир. Бунга амалда эришиш учун аҳолининг барча қатламлари, айниқса ёшлар ўртасида ҳуқуқий билим, ҳуқуқий онгни, ҳуқуқий маданиятни ўстиришга алоҳида эътибор қилишимиз керак.

Вилоятда қонунчиликни мустаҳкамлаш, жиноятчиликка қарши кураш ва жамоат хавфсизлигини таъминлаш борасида ҳам қатор ижобий тадбирлар амалга оширилди.

Лекин, кўрилган чораларга қарамасдан, шу йилнинг ўтган даврида жиноятчилик 4 фоизга, оғир жиноятлар эса 3,5 фоизга кўпайган. 11 ой давомида 145 та қотиллик содир этилиб, улардан 18 таси ҳалигача очилмаган.

Жиноятлар кўпайиши асосан Бекобод, Оҳангарон, Олмалиқ шаҳарлари ҳамда Бўстонлиқ, Зангиота, Қуйичирчиқ ва Ўртачирчиқ туманларида кузатилмоқда.

Вилоят ҳуқуқ-тартибот идоралари ходимларининг ўзлари томонидан жиноятлар содир этилиши ҳоллари учрамоқда. Бу масалани чуқур ўрганиш ва кескин чоралар кўриш талаб этилади.

Маълумки, Тошкент вилояти — мамлакатимизнинг чегара вилоятларидан бири. Бу ҳол бугунги кунда яна бир муаммони келтириб чиқармоқда. Сўнгги вақтларда ўзимизнинг ҳудуддан, ўз бозорларимиздан озиқ-овқат маҳсулотлари, жумладан, гўшт, ёғ, нон, шакар, совун, болалар озуқаси каби зарур моллар кўп миқдорда четга олиб чиқиб кетилмоқда.

Бундай аҳволнинг асосий сабаби — қўшни мамлакатларда мана шу молларнинг нархи бизга нисбатан солиштирганда кескин кўтарилиб бораётганида. Баъзи молларнинг нархи биздагига нисбатан 2-3 баробар қиммат бўлгани учун, мўмай даромад кетидан қувган чаққон кимсалар, ўзимиздан чиққан олибсотарлар шундан фойдаланмоқда. Бу ҳаракатларнинг нимага олиб келишини тасаввур қилиш қийин эмас.

Нарх нима учун ошади?

Содда қилиб айтганда, бозорда мол етишмовчилиги мавжуд бўлса, одамларнинг эҳтиёжини қондиришга етмаса, нарх-наво муқаррар равишда ошади. Мол кўпайса — нарх пасаяди, мол етишмаса — нарх ошади.

Шу муносабат билан бир саволга жавоб берайлик, деди Ислом Каримов. Хўш, бугунги вазиятдан фойдаланиб, ўзимиз учун зарур бўлган молларни четга олиб чиқаётган кимсалар ҳаром-ҳариш йўллар билан даромад топаяпти ҳам, дейлик. Лекин улар оқибатини ўйламайдими?

Халқимизнинг ризқи-рўзи, насибаси ҳисобидан бундай ҳаром даромад топиш эртага бозорларимизда нарх-наво ўзгаришига сабаб бўлмайдими?!

Нопок йўл билан топилган бойлик бир кун тешиб чиқмайдими?!

Мавжуд вазиятни инобатга олиб, мен ҳокимлар ва маъмурий идораларнинг вакиллари олдида шу масалани қатъий қўймоқчиман. Қонун бўйича бу молларни мамлакатимиздан четга олиб чиқиш маън этилган. Бу нохуш ҳаракатларнинг олдини олишда аввало сизлар шахсан жавоб берасизлар. Агар эл-юрт насибасини қўриқлашга қурбингиз етмаса, жамоатчиликни, халқни ёрдамга чақириш керак.

Бу гапдан бошқа чегара вилоятлари ва туманларининг раҳбарлари, маъмурий идораларнинг ходимлари ҳам тегишли хулоса чиқариб олсинлар. Билиб қўйинглар, талаб қаттиқ бўлади.

Ҳар қайси давлат, ҳар қайси раҳбар аввалло ўз халқини ўйлаши, унинг ҳаётий эҳтиёжларини қондириши керак.

Самарқанд, Навоий вилоятларида раҳбарлик курсисида ўтирганлар томонидан адолат мезонларининг бузилиши, раҳбар деган номга доғ тушириш каби содир этилган нохуш ҳолатлардан мамлакатимиз аҳли хабардор, албатта.

Бундай ҳолатларни ўз вақтида пайқаб, аниқлаб, пайи қирқилмаса, ёмон оқибатларга олиб келиши муқаррардир.

Хўш, қариндош-уруғчилик, гуруҳбозлик, мансаб лавозимини суиистеъмол қилиш каби иллатлар бошқа жойларда, жумладан, Тошкент вилоятида учрамайдими?

Шундай қусурлари учун бундан бир йил муқаддам вилоят ҳокимининг айрим ўринбосарлари ва бир-иккита туман ҳокимлари ёш, ана шундай иллатлардан холи бўлган кадрларга алмаштирилганди. Қолган раҳбарлар бундан ўзига кераклик хулоса чиқариб олиши лозим эди.

Афсуски, ҳамма ҳам бундан тўғри сабоқ чиқара олмади. Шу йилнинг май ойида вилоят ҳокимининг ўринбосари — иқтисодиёт ва статистика бош бошқармаси бошлиғи Б.Ҳосилов, молия бошқармасининг бошлиғи С.Тошхўжаев ва бошқалар хизмат мансабларини суиистеъмол қилиб, жиноят содир этдилар.

Энди улар тегишли жойларда қилган номаъқулчиликлари учун қонун олдида жавоб бермоқдалар.

Босар-тусарини билмай қолган айрим ноқобил раҳбарлар ҳар қандай номаъқулчиликнинг ҳам чегараси ва жавобгарлиги борлиги муқаррар эканини унутмаслиги даркор.

Албатта, биз ҳокимларнинг қариндошлари раҳбарлик лавозимларида ишлаши мумкин эмас, деган фикрдан йироқмиз, деди Президент. Улар орасида ўзининг юқори мартабали қариндошини пеш қилмасдан, тинч ва ҳалол меҳнат қилаётган кишилар оз эмас. **Лекин ҳоким бўлиб келгандан кейин, ўз жойида туппа-тузук ишлаб турган раҳбарни бўшатиб, ўрнига ўзининг қариндошини ёки оғайнисини тиқиштираётган кимсалар билан асло чиқиша олмаслигимизни яна бир марта кескин таъкидламоқчиман.**

Афсуски, Тошкент вилоятининг айрим туман, шаҳарларида ҳам қариндош-уруғчиликка берилиш каби иллатлар мавжуд. Яқинда юқори ташкилотлар аралашувидан кейин Бекобод шаҳар ҳокими Ж.Насриддинов 3 нафар қариндошини раҳбарлик лавозимига тайинлашда йўл қўйган хатосини ўз қўли билан тузатишга мажбур бўлди.

Самарқанд, Навоий вилоятлари сессияларида айтиб ўтилган иллатлар оқибати, бугун келтириб ўтилган мисоллар ҳар бир раҳбар ходим учун сабоқ бўлиши керак.

Мана шу фурсатдан фойдаланиб, сизларнинг эътиборингизни яна бир ғалати одатимизга қаратмоқчиман, деди Ислом Каримов.

Кўпинча эшитиб қоламан: у ёқда тўй бўлибди, бу ёқда тўй бўлибди. Ҳа, нима бўлибди денг, фалон раҳбарнинг қизи анави каттаконнинг ўғлига тегибди, фалон вазирнинг ўғли анави амалдорнинг қизига уйланибди, анави ҳокимнинг ўғли манави прокурорнинг қизига кўнгил қўйибди ва ҳоказо.

Албатта, ҳар қайси ота-она ўз фарзандларининг бахтини, иқболини кўришни истайди. Ёшларнинг бир-бирига муҳаббат қўйиши, кўнглидаги ёрини топиши, севишиб турмуш қуриши ҳам табиий ҳол, албатта. Бу — ҳаёт. Бу масалада ҳеч ким четдан туриб ҳукм ўтказолмайди, ишқ-муҳаббатни режалаштириб ҳам бўлмайди.

Лекин бир савол пайдо бўлмоқда. Бир қарашда тасодифий бўлиб туюлаётган бундай воқеалар, мисоллар сони кўпайиб, улар одатга айланиб кетмаяптими? Нима учун шу вазирнинг ўғли, айтайлик, оддий деҳқон қизига кўнгил боғлаб, унинг муҳаббати алангасида ёнмас экан?

Ёки нега ҳокимнинг қизи оддий бир оиладан чиққан, ақлли-ҳушли, одобли, ўқимишли полвон йигитга кўнгил қўймас экан?

Бундоқ ўйлаб кўрилса, бу ерда бир сиру синоат бордирки, балки биз ундан бехабар қолгандирмиз?

Балки буни тушуниш учун анча-мунча бош қотириш лозимдир?

Бу ҳақда, аввало, биз — ота-оналар ўйлашимиз керак. Халқимиз — меҳрли-оқибатли халқ. Модомики шундай экан, меҳр билан биргаликда оқибатни ҳам унутмаслик керак.

Мамлакатимизнинг барча ҳудудларидан жуда кўплаб келаётган хатлар ва хабарлардан маълум бўлмоқдаки, халқимиз Самарқанд ва Навоий вилоятлари Кенгашлари сессиясида билдирилган кескин танқидий фикрларга батамом хайрихоҳлик билан қарамоқда. Салбий ҳолатларга ўз вақтида тегишли баҳо бериб, кадрларни тўғри танлаб олиш юзасидан белгиланган муайян тадбирларимизни қўллаб-қувватламоқда, деди давлатимиз раҳбари.

Давлат идоралари, қонун чиқарувчи ва ижроия ҳокимияти устидан жамоатчилик назоратини ўрнатиш йўли билан мавжуд иллатларни тугатишга қаратилган мақсадимиз миллионлаб ватандошларимизнинг қалбига бориб етди, уларга қанот бағишлади, деб айтсак асло муболаға бўлмас.

Жамоат назоратининг туб моҳияти шулким, барча жамоат ташкилотлари, маҳалла оқсоқоллари, халқ депутатлари ва фаоллар, борингки, ёшу кекса, эркагу аёл — ҳамма ватандошлар бир ёқадан бош чиқариб, амалга оширилаётган ислоҳотлар суръатини, уларнинг сифатини, ислоҳот бошида турган раҳбарларнинг ғайратини, лаёқатини холисона ўрганиб, холисона назорат қилиб, уларнинг ютуқларини эътироф этиб, камчиликларини рўй-рост очиб ташлашимиз керак.

Келажакда давлат органларининг айрим ваколатларини босқичма-босқич, аста-секинлик билан нодавлат ташкилотларга, фуқароларнинг ўзини-ўзи бошқариш органларига бериб бориш лозимлигини ҳаётнинг ўзи яққол кўрсатмоқда.

Шу мақсадлардан келиб чиққан ҳолда, Олий Мажлиснинг яқинда бўладиган сессиясига "Ноҳукумат ташкилотлари тўғрисида"ги ва янги таҳрирдаги "Фуқароларни ўзини ўзи бошқариш органлари тўғрисида"ги қонунлар лойиҳаси муҳокамага киритилди.

Бугун ҳаётнинг ўзи жамоатчилик ташкилотларининг нафақат назорат қилиш вазифасини кучайтириш, балки уларнинг ваколат ва ҳуқуқларини янада кенгайтиришни талаб қилмоқда. Мана шу йўл билан биз демократик қарашлар ва тафаккуримизни шакллантиришга эришамиз. Буни барчамиз яхши англаб олмоғимиз даркор.

Бу ишларни амалга оширишда жамоатчилик билан бир қаторда оммавий ахборот воситаларининг ҳам алоҳида ўрни бор. Ҳаётимизда содир бўлаётган салбий ҳолатларни очиб ташлашда, уларга қарши курашишда журналистларимизнинг қатъий ва муросасиз бўлишлари талаб этилади. Одамларимизнинг ҳуқуқий билимларини оширишда, қабул қилинаётган қонунларни, ҳукумат қарорлари моҳиятини кенг оммага тарғиб қилишда улар янада фаол бўлишлари лозим, дея таъкидлади Президент.

Яна бир муҳим масала — аёлларимизнинг сиёсий ва ижтимоий мавқеини янада юксалтириш, уларнинг обрў-эътиборини, иззат-икромини жой-жойига қўйишдир.

Ҳадисларда "Аёлларни фақат улуғ одамлар ҳурмат қилади. Уларни фақат пасткаш одам хўрлайди" деб бежизга айтилмаган. Аёлларни иззат-икром қилиш, улуғлаш, ардоқлаш, оғирини енгил қилиш — ота-боболаримиздан қолган муқаддас удумдир.

Биз бугун шу қутлуғ удумни давом эттириб, меҳру муҳаббат ва нафосат тимсоли бўлмиш оналаримизнинг, жуфту ҳалолларимизнинг, опа-сингилларимизнинг, бир-биридан гўзал оқила қизларимизнинг жамият ва оиладаги ўринларини, мавқеларини янада юксалтиришни ният қилиб, келгуси йилни "Аёллар йили" деб эълон қилдик, деди Йўлбошчимиз.

Оллоҳ уларни шундай яратмишким, аёллар ўз ақлу идроки, меҳрибонлиги, шафқату оқибати, сабру қаноати билан ҳаммамизга ибрат бўлиб, оиладаги, жамиятдаги, борингки, бутун дунёдаги мувозанатни сақлаб турадилар.

Модомики шундай экан, аёлни улуғламоқ — оилани, Ватанни, ҳаётни улуғламоқ демакдир. Бу ҳақиқат ҳар биримизнинг дилимизга жо бўлиши, барча хайрли ишларимизнинг мезонига айланиши даркор.

Тошкент вилоятининг мамлакатимизда тутган ўрни салмоқлидир. Бу ҳол вилоят аҳлининг, вилоят раҳбариятининг, хусусан, бугун сайлаб ва тасдиқлаб олинадиган янги ҳокимнинг зиммасига алоҳида масъулият юклаши табиийдир.

Тошкент вилояти аҳли олдида турган ижтимоий-иқтисодий соҳаларда бажарилиши лозим бўлган катта вазифалар ҳали жуда кўп. Вилоят аҳли бағри кенг, қалби қайноқ, ғурурли ва адолатли халқдир, деди Президент пировардида. Унинг меҳнатсеварлиги, шижоати ва ғайратини биз жуда яхши биламиз. Катта бунёдкорлик ишларини амалга оширишига ишонамиз.

Бугун биз ютуқлар ҳақида эмас, мавжуд нуқсонлар ва муаммолар тўғрисида кўпроқ гапирдик. Айтилган танқидий фикр-мулоҳазалардан тўғри хулоса чиқариб, аҳиллик билан, бир ёқадан бош чиқариб, сидқидилдан меҳнат қилиб, ишни замон талаблари даражасида ташкил этилса, вилоятнинг илгариги юксак шуҳрати қайта тикланишига ва бу вилоятнинг бошқа ҳудудлар учун ибрат бўлишига ишончим комил.

(ЎзА)

ИСТИҚБОЛГА ХИЗМАТ ҚИЛАДИ

(Давоми. Боши 1-бетда).

мўлжалланган бўлиб, келгуси йил давлат бюджетида ҳам ўз аксини топган. Аниқроқ қилиб айтганда, 1999 йил давлат бюджети лойиҳасида академик лицей ва коллежлар қуриш учун 30 миллиард сўмдан ортиқ маблағ ажратиш кўзда тутилмоқда. Ҳолбуки, олдинги йилларда бу мақсадлар учун маблағ ажратилмаган. Эндиликда республикамиз Президенти таъкидлаганидек ҳар бир вилоятда дунё стандарти талабларига тўла жавоб берадиган энг замонавий лицейлар ва коллежлар қад кўтаради.

Шуни алоҳида таъкидлаш лозимки, бу қурилишлар учун маблағ ижтимоий соҳага ажратилган маблағлар ҳисобига эмас, балки бюджетнинг махсус капитал тушумлари манбаидан сарфланади.

Шунингдек, соғлиқни сақлаш тизимини тубдан ислоҳ қилиш, бу соҳани ривожлантириш учун 1999 йилги давлат бюджети лойиҳасида ўтган йилга нисбатан 1,3 баробар кўп маблағ ажратилган. Худди шундай — аҳолини ижтимоий ҳимоя қилиш мақсадларида аҳоли омонатларини индексация қилиш учун ҳам етарли маблағлар ажратилган.

— Мустақил юртимизнинг бюджет сиёсати бошқа мамлакатларнинг бу борадаги сиёсатидан қайси жиҳатлари билан ажралиб туради?

— Аввало, бизда даромадлар ва харажатлар ҳар томонлама пухта ҳисоб-китоб қилинади, яъни даромад қайси манбадан олинади-ю, қайси мақсадларга сарфланади, ҳаммаси аниқ ишлаб чиқилади. Қолаверса, айрим Ҳамдўстлик мамлакатлари каби биз бюджет камомадини чет элдан жалб қилинган маблағлар ҳисобига қопламаймиз. Бюджет сиёсатимиз бошқа мамлакатларнинг бу борадаги сиёсатидан ана шу жиҳатлари ва олдиндан ишлаб чиқилган аниқ дастурлар асосида ташкил этилганлиги билан фарқ қилади.

Шу ўринда таъкидлаш лозимки, мамлакатимиздаги сиёсий барқарорлик иқтисодий барқарорликка кафолат бўлаяпти. Шу боис ҳам хорижлик сармоядорлар ўз маблағларини айнан Ўзбекистонга жойлаштиришни исташмоқда. Негаки, бу ерда уларга сиёсий ва иқтисодий кафолат бор. Қолаверса, биз Йўлбошчимиз таъбири билан айтганда, улардан ёрдам сўраб чақираётганимиз йўқ. Аксинча, улар билан тенг ҳуқуқли ҳамкорлик қилиш учун имконият яратиб бераяпмиз.

Хуллас, 1999 йил давлат бюджети лойиҳасида барча соҳаларни ривожлантириш учун етарли миқдорда маблағлар ажратиш кўзда тутилган. Олий Мажлис сессиясида депутатлар муҳокамасидан сўнг у янада мукаммаллашади. Бир сўз билан айтганда, бюджет истиқболга хизмат қилиши учун барча асослар яратилади.

«Халқ сўзи» мухбири Абдуҳошим МАДАТОВ суҳбатлашди.

ОЛОВУДДИН, ШАМЧИРОҒИНГ ЎЧИРМА!

Қадимий Шарқнинг бетакрор эртакларидан бири — «Оловуддиннинг сеҳрли шамчироғи»ни ҳаммамиз севиб ўқиганмиз. Саргузаштларга бой ушбу эртак асосида яратилган фильмни завқ билан томоша қиламиз. Талқин этилган эзгулик, одамлар бахти учун ёғду таратиш истаги Сизнинг ҳам бутун вужудингизни қамраб олади. Қалбида озгина бўлса-да, инсоний меҳри бор одам ўзини Оловуддин билан ёнма-ён қўйгиси келади. Бизнинг бу ўхшатишларимиз, эҳтимол, кимгадир эриш туюлар, бироқ биз бепоён мамлакатимиз шаҳару қишлоқларига табиий газ етакловчиларни Оловуддинга менгзадик.

Аммо эртакдаги сеҳрли куч, ҳар нарсага ҳозиру нозир Девнинг кароматларини юртимиз баракаси, истиқлол куч-қудрати, шуурига қиёс қилиш инсофдан бўлармикин?

Ер ости ва устки бойликлари билан машҳур жаннатмонанд ўлкамизнинг Бухоро ва Қашқадарё чўллари бағридан отилиб чиққан табиий газ манбаларини ўзлаштиришга киришилган 60-йилларнинг бошларида кўҳна Кармана шаҳри атрофидаги қишлоқларда шундай афсона тарқалган эди: эмишки, Бухоро яқинида ер остидан олов отилиб чиқибди. У шундайин сеҳрли қудратга эгаки, ким чиндан, қалб-қалбдан истаса, ўша олов унинг ҳузурида, кўз ўнгида гур-гур ёнармиш. Ўтин-чўпсиз. Оловуддиннинг сеҳрли шамчироғи... Биз болалар бунга чиппа-чин ишонардик.

Газлида табиий газ чиққанлиги рост. Бироқ бу ер ости жавоҳирлари тўғри Уралга етиб борганлиги, ундан сўнг «Дружба» («Дўстлик») деб аталмиш қувур орқали Европага чиқиб кетганлиги ҳам ҳақиқат эди. Обрўталаб раҳбарларнингми ёки Москвадан қўйилган вакилларнинг айби биланми, билмадиг-у, аммо мамлакатимиз кўпгина шаҳар ва қишлоқлари табиий газдан мосуво қолди. Ўша вақтлари Бухоро вилояти ҳудудига кирувчи навоийликларнинг истиқомат жойлари шу ҳолича қолиб кетди. Кўникишга маҳкум этилган одамлар Уралда бизнинг газимиз ёнади, деб юришарди. Ҳатто фахрланиб ҳам қўйишарди.

Бу ҳақда маталлар тўқилди, қўшиқлар куйланди. 1969 йилгача ҳудуддаги Бухоро ва Навоий шаҳридан ташқари 7 фоиз аҳоли истиқомат жойлари газлаштирилганлиги ҳақидаги маълумотларни расмий идоралар архивларидан топдик.

Навоий вилояти қайта ташкил этилган 1992 йилнинг феврал-март ойидан бошлаб «Оловуддин»лар, яъни вилоят газ хизмати ходимлари биринчи галда Ўзбекистон Республикаси Президентининг 1990 йил 28 июлдаги «Қишлоқ аҳолисини табиий газ ва тоза ичимлик суви билан таъминлашни яхшилаш чоралари тўғрисида»ги Фармони ижросига киришишди. Шахсан Президентимиз назоратга олган ҳаётий масалани орқага суриб бўладими, ахир?

Вилоятнинг ҳозирги ҳудудини табиий газ билан таъминлашга киришилганига 21 йил бўлди, шу давр мобайнида жами 1019 чақирим қувур ётқизилиб, 48 минг хонадон газлаштирилган бўлса, **1992 йилдан жорий йилнинг ўтган етти ойи мобайнида 1550 чақирим газ қувури ётқизилган. 52649 хонадон табиий газдан баҳраманд бўлган. Етти йил ичида ўтган 21 йилга қараганда 1,5 баравар кўп иш қилинган.** Бу мустақиллигимиз, истиқлолнинг одамларга берган неъмати эмасми? Ким ўйловди, етти йил аввал, аҳоли зич жойлашган жойлар тугул, яйловдаги Конимех овуллари, олис Хатирчи қишлоқлари, тоғли Нуротадаги истиқомат маконларида табиий газ ёнади деб!

Сўнгги маълумотларга қараганда, **газлаштириш даражаси Навоий туманида 97,6 фоиз, Қизилтепа туманида 96,6 фоизни ташкил этади. Атиги икки йил ичида тоғли Нурота тумани 33,8 фоиз табиий газ билан таъминланди. Бир йил аввал республика Олий Мажлисининг X сессиясида фақат 11 фоиз газлаштирилганлиги учун танқид остига олинган Навбаҳор туманида бу кўрсаткич 41,6 фоизга чиқди.**

Вилоятда асосан қоракўлчилик билан шуғулланадиган Конимех туманида икки йил мобайнида 41,5 фоиз газлаштириш мумкинлигини конимехлик чорвадорлар етти ухлаб тушларида кўрмаган. 1997 йил бошида бу кўрсаткич атиги 2,2 фоиз эди. Тумандаги Ҳамид Олимжон номли, «Чордара», «Сарибел», «Шўркўл» жамоа хўжаликлари марказий қўрғонлари тўлиқ газлаштирилди. Эндиликда табиий газ қувурлари олис овулларга ўрламоқда. Негаки, биргина «Навоийқоракўл» корхонасига қарашли хўжаликлар йил охиригача 35 чақирим газ қувури ётқизишни режалаштирганлар.

«Сарибел»да қарилик гаштини сураётган 95 ёшли Тохтар оқсоқол хонадонида меҳмон бўлдик.

— Қўноқларга чой келтир, — деди отахон хонадонга кирганимизданоқ, ҳовли саҳнида хизмат қилиб юрган сулув келинчакка юзланиб.

Қозоқларнинг чойи сутсиз татийдими? Бир зумда ҳозирланган чой бия сути аралаштирилган ҳолда дастурхонга тортилди.

— Укематга, елим деб, журтим деб, бас қатирған Президентға-де улкен раҳмет. Қуйнинг қийидан-да, сексавулдан-да босқа ўт қалаштирувға нерсе топмаған чўпон-чўлувдин капасинда газ жаниб турса, айтувға осон, қароқларим... — дея отахон фотиҳага қўл очди.

Вилоятда 1998 йилда 260 чақирим масофага газ қувурлари ётқизиш режалаштирилган эди. Шунинг 42,5 чақирими давлат бюджети маблағи ҳисобига амалга оширилди. Жорий йилнинг ўтган 7 ойи мобайнида 80 чақирим масофадаги газ тармоқлари қуриб битказилди. Ўтган давр мобайнида 18,16 миллион сўмлик капитал маблағлар ўзлаштирилди. Асосий таъмирлаш ишларини «Ўзбекгазқурилиш — 2» газ трестининг иккинчи сон махсус механизациялашган кўчма колоннаси ва «Навоийвилоятгаз»га қарашли хўжалик ҳисобидаги монтаж участкаси қурувчилари амалга оширмоқдалар. Вилоят бўйича аҳолини табиий газ билан таъминлаш даражаси 67 фоизни ташкил этади. Бундан ташқари, Конимех туманидаги Момиқчи станциясида аҳолини суюлтирилган газ билан таъминловчи пункт 3 йилдан буён ишлаб турибди.

«Навоийвилоятгаз» бошқармасига борган кунимиз бошлиқ Баҳриддин Рўзиевни қурилиш бўйича ўринбосари Эркин Ҳамдамов хонасида учратдик. У олдидаги харитани олиб, ўринбосарга уқтираётган экан:

— Хатирчидаги диаметри 159 миллиметрли қувурни туманнинг охиригача етказишга 800 метрча масофа қолибди. Бир «ҳайт» билан бу иш ниҳоясига етади. Бироқ Навбаҳордаги 219 миллиметрли асосий қувур магистрали ниҳоясига етиб бориши учун ҳали 23 чақиримдан ошиқ масофа бор. Вақт ўтиб бораяпти. Белгиланган вақтга улгуролмасак-чи, деган ҳадикдаман, Эркинжон, сиз қандай фикрдасиз?

— Режамиз аниқ, гап маблағда қолди. Қолгани ўзимизнинг ғайратимизга боғлиқ.

— Тўғри айтасиз, бизда икки туман газ трассаларини бир-бирига қўшиб юбориш ғояси ҳам йўқ эмас. Ана шундай қилинганда, биласизми, ҳар иккала трассада ҳам газ босими 12 атмосфера босимидан кам бўлмайди.

Газ трассаларини туманлар чегарасигача олиб бориш дегани нимани англатади? Гап шундаки, аҳолиси 140 минг нафарга яқинлашган Хатирчи тумани ёки аҳоли нуфузи 70 минг нафардан ошган Навбаҳор туманлари қишлоқларида асосий трассалар ўтказилгандан сўнг хўжаликлар ҳисобига табиий газ қувурлари тортилиши тезлашади. Ана ўшанда вилоят бўйича аҳолини табиий газ билан таъминлаш даражаси йил охирига бориб, 85-90 фоизга етади.

Қисқаси, замонавий «Оловуддин»ларнинг нияти шундай. Холис ниятда эса гап кўп: «Оловуддин, шамчироғинг ўчмасин!»

Парда ЖУМАЕВ, «Халқ сўзи» мухбири.

ЕТТИ ИҚЛИМ САДОСИ

ҲАМКОРЛИК ДАВОМ ЭТМОҚДА

Яқинда Бельгия ташқи савдо идорасида (БТСИ) «Бельгия – Марказий Осиё» бизнес-клубининг Ўзбекистонга бағишланган иккинчи мажлиси бўлиб ўтди.

Йиғилишда БТСИ бош директори муовини Э. Гоффен, бизнес-клуб раиси Ж. Ванвилдемеерш, қирққа яқин ширкат ва компаниялар вакиллари, Ўзбекистоннинг Бельгиядаги элчихонаси ходимлари иштирок этдилар.

Ҳозир бўлганлар мамлакатимизда иқтисодий ислоҳотларнинг бориши, инвестиция муҳити ва қонунчилик асослари, хусусан, «Давлат мулкини хусусийлаштиришда хорижий капитални жалб этишни рағбатлантириш бўйича чора-тадбирлар тўғрисида» ҳукуматнинг охирги қарори ҳамда Ўзбекистоннинг 2005 йилгача экспорт салоҳиятини ривожлантириш давлат дастурида назарда тутилган инвестиция лойиҳалари билан танишдилар.

ХИТОЙ ТАЖРИБАСИ

Экиш учун илгари номақбул бўлган тепаликларни ўзлаштириш бўйича Хитой тажрибаси жаҳоннинг кўплаб мамлакатлари учун муҳим аҳамиятга эга. Аҳолининг ҳаддан ташқари кўплиги ХХРда ғалла, пахта, зайтун ва мева ҳосилдорлигини ошириш, бу масалани ижобий ҳал этиш билан чамбарчас боғлиқдир.

Адирларни кўчириш ишлари катта маблағ сарф қилишни талаб этади. Лекин жойлардаги баъзи ишбилармон раҳбарлар бу масала ечимининг ажойиб йўлини ўйлаб топдилар. Тепаликлар имтёзли шартлар асосида пишган ғишт ишлаб чиқариш ва сотиш билан шуғулланувчи ишбилармонларга ижарага берилди. Шартнома шартларига мувофиқ, бундай ижаранинг муддати имтиёзли асосларда белгиланган. Ўтказилган тадбирлар ўта самарали бўлди.

Бу соҳада Хэнань вилоятининг Сюньҳуа қишлоғида катта натижага эришилди. Ғиштни пиширишга мослаштирилган 150 та ўтхонанинг қурилиб ишга туширилиши меъморчилик ишларининг кўпайиши ва яхши иш ҳақи тўланадиган янги жойларнинг пайдо бўлишига имкон берди. Қисқа вақт ичида катта сарф-харажатсиз яқин атрофда жойлашган тепаликлар йўқ қилиниб, улар эгаллаб турган 200 гектар янги ерлар ўзлаштиришга тайёрлаб қўйилди. Бу ерларнинг асосий қисми ғалла экиш, қолгани эса мевали дарахтлар ўтқазиш ва балиқ етиштириш учун сув ҳавзалари барпо этишга мослаштирилди.

Шу йилнинг ўзида бу ерлар қишлоққа 50 млн. юан (6 млн. АҚШ долларига яқин) миқдорида қўшимча даромад келтирди. Янги майдонлар ҳисобига ғалла ҳосили ҳажми 750 тоннага ошди.

ТИЛ БИЛГАНГА НИМА ЕТСИН

2000-йилги Олимпиада ўйинлари ўтказиладиган Австралиянинг Сидней шаҳри таксичилари бир неча хорижий тилда бемалол суҳбатлаша олади. Бу олимпиадага келган меҳмонлар учун такси хизматидан фойдаланишда анча қўл келади, дейишмоқда тадбир ташкилотчилари.

ТАШВИШЛАНМАЙ БЎЛАДИМИ

Дунё бўйича ҳар йили 180 мингдан ортиқ киши нафас қисиш касаллиги туфайли ҳаётдан кўз юмади. Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилоти шундай маълумот тарқатди. Ташкилот эълон қилган баёнотда ҳозир мазкур касаллик кенг тарқалиб бораётганидан жиддий ташвиш билдирилган.

ОБ-ҲАВО САБАБМИКИН?

Франциянинг Югославиядаги элчихонасида хизмат қилаётган уч нафар дипломат Косовода транспорт ҳалокатига учраб, ҳалок бўлди.

Ҳалокат сабаблари ҳали аниқ эмас, лекин полиция бунга об-ҳавонинг ёмонлиги сабаб бўлган, деб тахмин қилмоқда. Чунки айни пайтда Косово ўлкаси қалин қор остида.

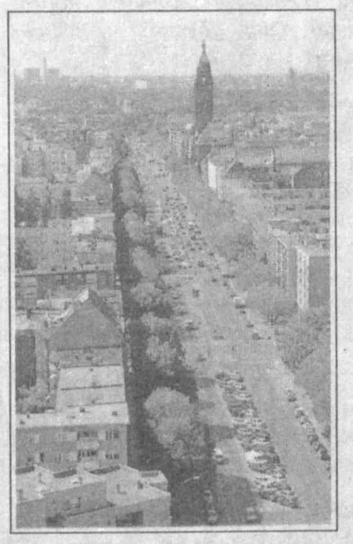
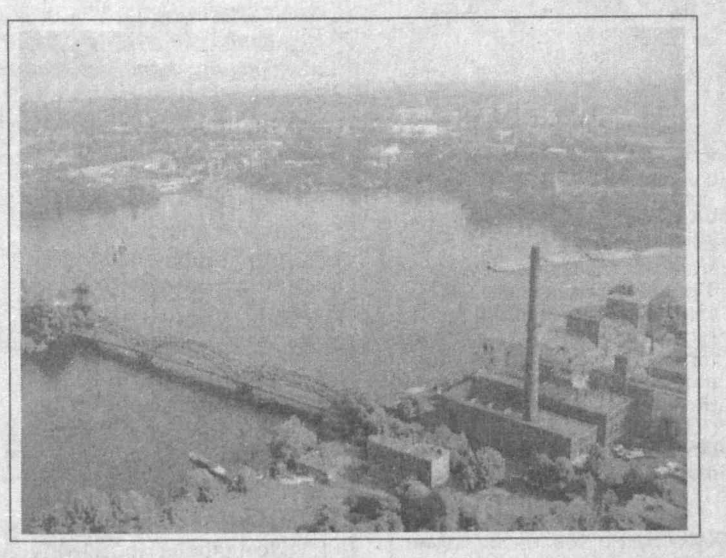
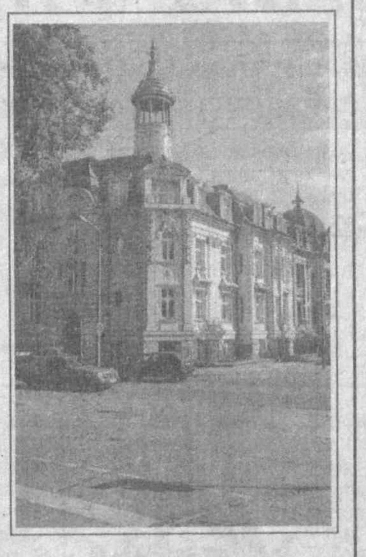

СУРАТЛАРДА: Берлин шаҳри манзаралари.

ТИНЧЛИК ЙЎЛИДАГИ УРИНИШ

Фаластин аҳли АҚШ Президенти Билл Клинтонни тантанали равишда, кўтаринки кайфиятда кутиб олди. Фаластинликлар учун бу ташриф худди уларнинг давлатчилигини тан олишдек бўлиб кўринди. АҚШ Президенти Билл Клинтон учун эса бу сафари режадаги тинчлик жараёнини амалга ошириш, вазиятни боши берк кўчадан олиб чиқишга бир уриниш эди, десак янглишмаймиз.

Иордан дарёсининг ғарбий соҳилидаги шаҳар шу кунларда яна худди фаластинликларнинг Исроил босқинчилигига қарши исёни давридагидек аччиқ тутун билан қопланган. Исроил патруллари оломон устидан елим ўқлар ёмғирини ёғдирмоқда. Натижада бу тартибсизликлар оқибатида тўрт нафар фаластинлик ҳалок бўлди, ўнлаб кишилар яраланди.

Фаластинликлар Исроил Бош вазири Нетаньяҳудан икки ярим минг атрофидаги сиёсий маҳбусни озод қилишни талаб қилдилар. У эса исёнчиларни террорда айбламоқда.

Нетаньяҳу Фаластиндан Исроил армиясини олиб чиқиб кетишни вақтинча тўхтатди. У Арофатдан Фаластин давлати мустақиллигини кейинги йил май ойида эълон қилмасликни, Фаластин Миллий Кенгаши (ФМК) – қувғиндаги Фаластин парламенти миллий партиясининг 1964 йилда қабул қилинган Исроилни йўқ қилиш ҳақидаги дастурий қисмидан воз кечишни сўради. Шунингдек, Исроил Бош вазири Арофатдан ўз полициясини сонини қисқартириш ҳамда фаластинлик аҳоли ўртасида ноқонуний равишда сақланаётган куролларни мусодара қилишни талаб қилмоқда.

Бу бегемотни батқоқдан олиб чиқишдек мураккаб иш.

Ғазо секторининг Шаво маданият марказида йиғилган ФМК делегатлари Клинтон иштирокида ўтказилган йиғилишларида бир овоздан Арофат тутган йўлни ва Хартияга ўзгартириш киритишни қўллаб-қувватладилар.

Ёсир Арофат Исроил Бош вазири билан келишув учун ўз мавқеини ўртага қўйди ва катта силжишга эришди. Лекин бунинг эвазига қандай амалий натижага эришилганини вақт кўрсатади.

Қачон? Қаерда?

РАКЕТАНИ КИМ ОТДИ?

Кобулнинг шимолий қисмида кучли портлаш содир бўлди. Ҳаво ҳужуми натижасида 16 киши ҳалок бўлди. 70 киши оғир яраланди. Афғонистон пойтахтидан тарқатилган хабарга кўра, Қалайи Патула туманида 3 та ракета портлаган. Шулардан бири йўловчи тўла автобусга келиб тушган.

Жароҳатланганларга Кобул шифохоналарида етарлича ёрдам кўрсатишнинг иложи бўлмади. Сабаби аён – зарур дори-дармонлар танқис.

Толиблар ҳаракати раҳбариятининг таъкидлашича, ракета ҳужуми мухолифат бошлиғи Аҳмад Шоҳ Маъсуд қўшинлари томонидан содир этилган. Бироқ, ҳозирча ушбу даъво ўз тасдиғини топмади.

ЁЗУВЧИЛАРГА СУИҚАСД

Теҳрон атрофида Эрон ёзувчиси Пуяндеханинг жасади топилди. Ёзувчининг қариндош-уруғлари таъкидлашига кўра, у бўғиб ўлдирилган. Ўтган ҳафта эса шаҳарда эронлик шоир Мохтарининг ўлдирилганлиги хусусида хабар тарқалганди. Эронлик яна бир ёзувчи Давани эса изсиз йўқолди. Сўнгги икки ҳафта мобайнида Эронда 3 нафар маданият арбоби қурбон бўлди.

ОММА ОЛДИДА ҚАТЛ ЭТИЛДИ

Покистонда қотилликда айбланган жиноятчига нисбатан ўзгача ўлим жазоси қўлланилди. Яъни, қотил омма олдида, ўлдирилган кишиларнинг қариндош-уруғлари кўз ўнгида қатл этилди.

ҚИСҚА САТРЛАРДА

● **МАДРИД.** Испания пойтахтида Босния ва Герцеговина бўйича 4-халқаро конференция бошланди. Унда 57 мамлакатдан ҳамда халқаро ташкилотлардан вакиллар иштирок этмоқда.

Иштирокчилар икки кун давомида Босния ва Герцеговина тинчлик шартномаси қай даражада бажарилаётгани, минтақанинг иқтисодий аҳволи, у ерда инсон ҳуқуқларига риоя этилишини таъминлаш, қочқинлар билан ишлаш ва бошқа кўплаб масалаларни муҳокама қиладилар.

* * *

● **НЬЮ-ЙОРК.** БМТ маълумотига қараганда, жорий йилда дунёда қочқинлар сони 22 миллион кишига етган. Уларнинг турмуш шароитини яхшилаш учун эса 1999 йилда камида 900 миллион АҚШ долларига яқин миқдорда маблағ зарур бўлади.

Қочқинлар ортиб бораётганининг асосий сабаби айрим давлатларда содир бўлаётган нотинчликлардир. БМТ вакилининг айтишича, бундай миқдордаги маблағ асосан турли ташкилотлар ва оддий инсонлар ёрдами асосида йиғилади.

* * *

● **ТОКИО.** Шимолий Атлантика ҳарбий блокига уч Болтиқбўйи давлатининг қабул қилиниши бўлажак асрда Европада барқарор вазият қарор топиши, зўравонлик ва нотинчликларнинг бартараф қилинишида муҳим аҳамият касб этади. Латвия Президенти Гунтис Улманис Японияга ташрифи чоғида шундай фикрларни баён қилди.

* * *

● **БОГОТА.** Эквадор Президенти Жамил Мавод ЮНЕСКОнинг тинчлик мукофотига сазовор бўлди. Бу халқаро мукофот унга Эквадор билан Перу ўртасида юзага келган ҳудудий қарама-қаршиликни тинч йўл билан бартараф қилишдаги фаоллиги учун берилди.

Ҳудудий келишмовчиликлар сабаб бу икки қўшни мамлакат ўртасида бир неча бор қуролли тўқнашув юз берган эди. Жорий йилнинг октябрь ойида Эквадор президентининг ташаббуси билан икки мамлакат ўртасида тинчлик битимига имзо чекилди.

(«Жаҳон» АА, ЎзА ва хориж матбуоти хабарлари асосида тайёрланди).

1253

ЕТТИ НАФАР БОКСЧИМИЗ ФИНАЛДА!

(Журналистлар С. Остонов ва Ҳ. Акбаров хабар қилади)

БАНГКОК, 16 декабрь. Кеча боксчилар ўртасида ярим финал мусобақалари якунланди. Финалга чиқиш учун курашган тўққиз вакилимиздан етти нафари жангларни муваффақиятли ўтказди.

Ярим финал учрашувларининг иккинчи куни Тўлқинбой Турғунов филиппинлик Евчиз Капойни 16:7 ҳисобида енгди. Муҳаммадқодир Абдуллаев таиландлик минглаб томошабинлар умидини пучга чиқарди. У майдон эгаларининг ишонган боксчиларидан бири Р.Хриантхуантхонгни 15:2 ҳисобида доғда қолдирди. Ҳамюртимиз ўзининг юксак маҳорати, чиройли услублари билан яна бир бор олқишларга сазовор бўлди. Сергей Михайлов ҳиндистонлик Сингх Гурчаранни 13:5 ҳисобида мағлубиятга учратди.

Фақат икки боксчимиз — Лазизбек Зокиров ва Наримон Отаевлар бронза медали билан чекланишди. Қолган етти нафар спортчимиз олтин медаль учун курашади. Хиросимада ўтган Осиё ўйинларида футболчиларимиз ютуғи шов-шувга сабаб бўлган эди. Бангкокда эса Ўзбекистон боксчиларининг маҳорати ва матонати барчани лол қолдирмоқда. Жамоамиз финалга ҳаммадан кўп — еттита йўлланма олди. Таиланддан 5, Қозоғистондан 4, Корея ва Индонезиядан 2 талан, Эрон, Ҳиндистон, Покистон ва Хитойдан биттадан боксчи финалга чиқди.

Бир кунлик танаффусдан сўнг 17 декабрда ўтадиган финал учрашувлари жуфтликлари қуйидагича: Пуннон Субан (Таиланд) — Янг Хиангзхонг (Хитой), Туляков Темур (Ўзбекистон) — Сингх Пингко (Ҳиндистон), Сулаймонов Темур (Ўзбекистон) — Виангвесас Понгсит (Таиланд), Ёрбеков Дилшод (Ўзбекистон) — Бурба Вячеслав (Қозоғистон), Чагаев Руслан (Ўзбекистон) — Мирза Музаффар (Покистон).

18 декабрь куни олтин медаллар учун яна олти учрашув ўтказилади: Балло Херменсен (Индонезия) — Пҳосуван Прамуансак (Таиланд), Турғунов Тўлқинбой (Ўзбекистон) — Камсинг Сомлуск (Таиланд), Абдуллаев Муҳаммадқодир (Ўзбекистон) — Панилая Веллем (Индонезия), Ибраимов Ермақхон (Қозоғистон) — Им Жунг-Бин (Корея), Михайлов Сергей (Ўзбекистон) — Лее Сеунг (Корея), М.Диллабеков (Қозоғистон) — М.Самади (Эрон).

Бугун эркин кураш бўйича мусобақалар бошланди. Адҳамжон Очилов кореялик курашчини 4:2 ҳисобида енгди. Рамил Исломов япониялик полвонни 6:3 ҳисобида мағлуб этди. Сослан Фраевга хитойлик Чен-Хунг Йаони енгиш учун 2 дақиқа 23 сония керак бўлди — 10:0. Сагид Катиновасов эса қирғизистонлик Нурбек Изабековдан енгилди — 2:4.

Ватерполчиларимиз кучли олтиликдаги биринчи учрашувни японияликлар билан ўтказиб, дурангга эришдилар — 8:8.

Теннисчимиз Олег Огородов ҳиндистонлик Маҳеч Бҳипхатхига 3:6, 6:3, 5:7 ҳисобида ютқазиб қўйди.

(ЎзА)

Бангкокда давом этаётган XIII Осиё ўйинларининг байдарка ва каноэ эшкак эшиш мусобақаларида чемпионликка эришган спортчиларимиз куни кеча ёруғ юз билан юртимизга қайтиб келишди. Уларни Тошкент аэропортида бир гуруҳ журналистлар, жисмоний тарбия ва спорт қўмитаси раҳбарлари ҳамда оила аъзолари қўлларида даста-даста гул, қалбларида чексиз қувонч билан кутиб олишди.

СУРАТДА: XIII Осиё ўйинларининг чемпионлари.

Дилшод ЮСУПОВ (ЎзА) олган суратлар.

Рустам Худойберганов шарқ ва ғарб ижодий мактабидан баҳра олган санъаткор. Италия Уйғониш даври рассоми Монтейъи ишлаш услуби, картина яратиш усуллари, дунёқарашидан баҳра олади. Ўзининг камолотида шамчироқ вазифасини ўтовчи устозлар ижодидан таъсирланиб, улардан руҳий мадад олиб йўлини, ижодий йўналишини топишга интилади.

БЎЁҚЛАРДА АКС ЭТГАН ҲАЙРАТ

Рустам хассос рассом сифатида танилди. У жуда кам ранг турлари ёрдамида етук санъат асарлари ярата оладиган Хоразм воҳаси мактабининг иқтидорли вакилидир. Шарқ қайтарилмас меъморий ёдгорликларининг тақдири ва ўзига хос хусусияти, ўтмиш ҳарорати рассом асарларига ўзгача мазмун бағишламоқда.

Шунингдек, рассом Сурхондарёда икки йил яшаб, меҳнаткаш инсонларнинг турмушини ўрганиб, бир талай портретлар яратди. У ерда ҳар бир уй гўё музейга ўхшаб халқ амалий санъати билан тўлиб-тошган. Халқ турмуш тарзи, анъаналари ўзига хос. Кишилари эрксевар, ишига пухта.

— Сурхондарёликлар қалби тоза, меҳмондўст, фаҳм-фаросатли, меҳнаткаш ва ажойиб халқ, — дейди рассом.

У Хоразмга кетаётиб, Бухорода меҳмон бўлиб ўтади. Бу шаҳарнинг ўзига хос меъморчилик ёдгорликлари уни мафтун этади. Рассом қалбидаги меҳрини мойбўёқлар орқали тасвирлайди.

Ижодкорнинг «Ичон қалъа» композициясида 12 ёшида Хивада бўлганда олган илк таассуроти қайта тикланган. «Сомоний» асари эса Бухоро тарихини ўрганиш асосида туғилган. Бу асарлар томошабинда аждодларимиз ижоди, маҳоратига меҳру муҳаббат туйғуларини уйғотади. Хиванинг жанубий дарвозаси тасвирида кечки қуёш шуъласи, одамларнинг суҳбати, ўзаро муносабати акс этган. Кишини хаёлга толдириб, ўйлашга мажбур этадиган санъат асари. Осмондаги паға булутлар, символик ҳолат, ҳаётга бўлган ишонч...

Рассомнинг «Момо», «Зуҳро опа» портретларида руҳий ҳолатга эътибор кучли. Энг асосий ғоя — ўлкамизнинг ўзига хос табиатини ифода этиш. Хоразм аёли, кўп кунгирали қадрдон хоразмча уй, меҳмон кутиш. Фарзандининг йўлига қараш. Рустамнинг асарлари ҳам композицион, ҳам тасвирий ранг томонидан таъсирлидир.

Рустам Худойберганов асарларидаги тарих ва замон ранглари — тасвирий санъатимизда ўзига хос бир олам. Улар мустақил Ўзбекистонимизнинг бетакрор рассом нигоҳи билан илғанган тарихи ва ҳозирги жўшқин ҳаётининг жозибаларини сизга ҳадя этади.

Абдували ЭГАМБЕРДИЕВ.

Танишинг: «ЗАМОНДОШ»

Турмуш ташвишларидан ҳориб, бироз ором топмоқчимисиз? Қайсидир ишингизда ёхуд соғлиғингиз борасида муаммо туғилдими, дарҳол «Замондош»га мурожаат қилинг.

Тўғри, «Замондош» соғломлаштириш ёки бизнес сирларини ўргатадиган марказ эмас, балки пойтахтимизнинг Ҳамза тумани марказий кутубхонасида ташкил этилган аёллар клуби. Ҳар жума «Замондош»нинг ўнлаб аъзолари бу ерда жамулжам бўладилар. Клуб аъзолари маҳаллаларда, мактабларда ҳар хил мавзуларда суҳбатлар, кўрик-танловлар, китобхонлар конференциялари уюштириб боришади.

— Буларнинг барчаси кутубхона мудираси И. Ерекалова ташаббуси туфайли, — дейди туман марказлашган кутубхоналар тузилмаси директори Яхшигул Атаева. — Ҳозирда «Замондош» қошида каштачилик, тўқиш, турли пишириқларни тайёрлаш тўгараклари ишлаб турибди.

М. ХОЛМАТОВА,
«Халқ сўзи» мухбири.

Ўзбекистон Республикаси Давлат божхона қўмитаси
ўз сафларига хизматга олиш учун
қабул эълон қилади

Божхона ходимлари сафига ҳарбий хизматни ўтаб қайтган ёки олий ўқув юртларидаги бошланғич ҳарбий тайёргарликдан ўтган, олий маълумотли иқтисодчи ва ҳуқуқшунос ихтисослигига эга бўлган, жисмонан баркамол, 30 ёшгача бўлган йигитлар қабул қилинадилар.

Инглиз ёки бошқа хорижий тиллардан бирини мукаммал билиш ҳам номзодни ишга қабул қилишда катта аҳамият касб этади.

Вилоятлардаги талабгорлар эса вилоятлар, шунингдек, Қорақалпоғистон Республикаси божхона бошқармаларининг кадрлар бўлимига мурожаат қилишлари мумкин.

®/1239

АТОҚЛИ МАЪРИФАТПАРВАР ХОТИРАСИ

Яхшидан ном қолади, дейдилар. Ўзининг улкан маърифатпарварлик фаолияти, самарали педагогик ижодиёти билан халқимизнинг маънавий тараққиётига салмоқли улуш қўшган Мунавварқори Абдурашидхон ўғли ана шундай сиймолардан биридир.

Куни кеча Тошкент давлат университетида бу маданият ва маърифат арбоби таваллудининг 120 йиллигига бағишланган илмий-адабий анжуман бўлиб ўтди. Анжуманни университет проректори, профессор Р. Муртазоева қисқача кириш сўзи билан бошлаб берди. Унда профессор Б. Қосимов «Мунавварқори Абдурашидхон ўғли ва Туркистонда жадидчилик», «Гулистон» журнали бўлим бошлиғи С. Аҳмедов «Мунавварқорининг ҳаёти ва ижодий фаолияти», доцент С. Холбоев «Мунавварқори «Хотиралар»и», доцент У. Долимов «Мунавварқори — илк дарсликлар муаллифи», ўзбек филологияси факультети тўртинчи курс талабаси М. Ҳасанова «Мунавварқори — публицист» каби мавзуларда қизиқарли маърузалар қилдилар.

Мазкур анжуман ёшларда, эл-юрт учун фидойилик билан қилинган хизмат асло унутилмайди, деган муҳим таассурот уйғотганлиги билан қимматлидир.

Ўз мухбиримиз.

Тошкент шаҳар электр тармоқлари корхонасининг барча маиший абонентлари диққатига!

Тошкент шаҳар электр тармоқлари корхонаси 1998 йил якунларига кўра, фойдаланилган электр энергияси ҳақини ўз вақтида тўлаган маиший абонентлар ўртасида ўзининг ютуқли ўйинини ўтказади.

Биринчи мукофот - рангли телевизор,
Иккинчи мукофот - видеомагнитофон,
Учинчи мукофот - аудиомагнитофон.

Сиз лотерея билетлари сотиб олишга маблағ сарфлашингиз ёки олтита номерни топишингиз шарт эмас.
Ҳар бир маиший абонент мукофот соҳиби бўлиши мумкин.
Чунки ушбу ўйинда барча маиший абонентлик дафтарчаларининг рақамлари, яъни Тошкент шаҳар электр тармоқлари корхонасининг барча маиший абонентлари ҳисоб-китоб рақамлари қатнашади.
Мукофот шу йилнинг 31 декабригача фойдаланилган электр энергияси ҳақини ўз вақтида тўлаган, барча қарзларини узган абонентгагина топширилади!

Маълумот учун телефонлар: 133-82-03, 136-60-32.

LL@1238

ACCELS

UNITED STATES – UZBEKISTAN
AWARDS FOR EXCELLENCE IN TEACHING ENGLISH AND AMERICAN STUDIES
SHORT-TERM TRAINING OPPORTUNITIES IN THE USA

The Government of the United States and the United States Information Service (USIS) in Uzbekistan, in collaboration with the Ministry of Public Education of Uzbekistan, are pleased to announce the United States – Uzbekistan Awards for Excellence in Teaching English and American Studies for secondary school teachers of English and American studies in Uzbekistan. This program provides opportunities for participating in six weeks of summer training in the United States.

Eligibility Requirements:
- Presently employed as a teacher of English or American studies in a secondary school located in Uzbekistan (grades 5-11).
- Three years of teaching experience at the secondary school level.
- Intend to continue teaching at a secondary school in Uzbekistan during the 1999-2000 and 2000-2001 academic years.
- Must not have received substantial funding on a US-government sponsored program in the past five years.
- Graduated from a university, pedagogical institute, or institute of teacher training.

The United States – Uzbekistan Awards for Excellence in Teaching English and American Studies Program does not discriminate on the basis of race, color, sex, religion, national and ethnic origin, handicap, or disability.

Further information can be obtained at the Education Information Centers or ACCELS offices, indicated below. Participants from regions may contact the closest center for information. Application forms are free of charge and may be duplicated. All forms in the application should be completed and submitted to one of the offices indicated below not later than January 15, 1999.

ACCELS Main Office: 16A Lakhuty St. Suite 716 Tashkent 700015, Uzbekistan Tel.: (3712) 565547, 558860, 551271

ACCELS in Bukhara: 2 Eshony Pir St. Bukhara 705018, Uzbekistan Tel.: (365) 2242246

ACCELS in Namangan: 54 Asadulla Khujaev St. Namangan 716000, Uzbekistan Tel.: (36922) 62750, 61919

ACCELS Education Information Center: 80 Uzbekistan St. Suite 203 Tashkent 700027, Uzbekistan Tel.: (3712) 458056

ACCELS in Nukus: 3 Karakalpakstan St. Nukus 742000, Uzbekistan Tel.: (36122) 70968, 73763

ACCELS in Samarkand: Universitetskiy Boulevard, Faculty of Uzbek Philology Samarkand State University, Room 11 Samarkand 703000, Uzbekistan Tel.: (3662) 350274

®/1213

"ГРОТЕКС" ЎЗБЕК-АМЕРИКА ҚЎШМА КОРХОНАСИ

ЭНГ ЗАМОНАВИЙЛАШГАН ТЕХНОЛОГИЯ БЎЙИЧА ХИЗМАТ КЎРСАТАДИ:

МАТБАА МАҲСУЛОТЛАРИНИ ИШЛАШ, ДИЗАЙН БЕРИШ ВА ЧИҚАРИШ БЎЙИЧА:

- *Фахрий ёрлиқлар, дипломлар, плакатлар, откриткалар;*
- *китоб маҳсулотлари;*
- *этикеткалар, биркалар;*
- *бланка маҳсулотлари.*

РАНГ БЎЛИШ ВА ПЛЁНКАГА ЧИҚАРИШ:

- *оригиналларни рангга бўлиш;*
- *74х55 см. бичимдаги рангга бўлинган диапозитивларни чиқариш;*
- *А4 ва А3 бичимдаги рангли матбаачилик намуналарини, жумладан, уларни буюртмачиларнинг файллари билан чиқариш.*

КЎПАЙТИРУВЧИ УСКУНАЛАР УЧУН А4 БИЧИМДАГИ ҚОҒОЗЛАР СОТИЛАДИ.

Тел. 144-11-60, 144-59-68. Факс: 144-65-87.

LL@1205

Олмалиқ шаҳар «ТАФТИНГ»
АКЦИЯДОРЛИК ЖАМИЯТИ
ТУГАТИШ КОМИССИЯСИ

шуни маълум қиладики, тугатиш ҳисоб рақамидан сўнгги ҳисоб-китоблар 1998 йил 21 декабрда амалга оширилади.

ТАФТИНГ

RD/1251

Ўзбекистон телевидениесининг ижодий жамоаси мусиқий кўрсатувлар бош муҳарририяти катта муҳаррири, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Ғофир Мирзабоевга отаси
Собир ота МИРЗАБОЕВнинг
вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия билдиради.

Тошкент Ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш инженерлари институти жамоаси «Электротехниканинг назарий асослари» кафедраси доценти
Шавкат ЗОҲИДОВнинг
вафот этганлиги муносабати билан унинг оила аъзоларига чуқур таъзия изҳор этади.

Тошкент Молия институти маъмурияти ва жамоат ташкилотлари «Инвестициялар ва қимматли қоғозлар» кафедраси доценти Комилжон Исмоиловга турмуш ўртоғи
Машкура ИСМОИЛОВАнинг
бевақт вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Тошкент Педиатрия тиббиёт институти маъмурияти ва меҳнат жамоаси институтнинг кекса ходими, иккинчи жаҳон уруши қатнашчиси, доцент
Шермат ТУРҒУНОВнинг
вафоти муносабати билан марҳумнинг оила аъзолари ва қариндошларига чуқур таъзия билдиради.

«Халқаро Телеком» акциядорлик компаниясининг раҳбарияти ва жамоаси Тошкент телефон-телеграф станцияси бошлиғи Марат Зоҳидовга акаси
Шавкат ЗОҲИДОВнинг
вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Республика Миллий лицей-интернат ва олийгоҳларга тайёрлаш маркази жамоаси лицей ўқитувчиси М. Мунавваровага падари бузруквори
РУЙИДДИН отанинг
вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

«ХАЛҚ СЎЗИ» «НАРОДНОЕ СЛОВО»

МУАССИСЛАР: Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси

Бош муҳаррир: Аббосхон УСМОНОВ

Таҳрир ҳайъати:
М. ЕГОРОВ (масъул котиб — «Народное слово»),
А. ЖАББОРОВ,
С. ЗИНИН,
М. МИРАЛИМОВ,
С. МУҲИДДИНОВ (бош муҳаррир ўринбосари — «Халқ сўзи»),
Л. ПАК (бош муҳаррир ўринбосари — «Народное слово»),
М. САФАРОВ,
Р. ФАРҲОДИЙ,
И. ХУДОЁРОВ,
И. ШОҒУЛОМОВ,
Ў. ҲОШИМОВ.

БЎЛИМЛАР:
Ижтимоий-сиёсий ҳаёт — 133-57-34;
Ҳуқуқ — 136-07-94;
Иқтисодиёт — 136-36-65;
Қишлоқ хўжалиги — 136-37-85
Маънавият ва маърифат — 136-35-60, 132-10-65;
Хатлар — 136-29-89, 133-07-48;
Фан, соғлиқни сақлаш ва ижтимоий масалалар — 132-12-08;
Халқаро ҳаёт — 132-11-15;
Котибият — 133-10-28;
Эълонлар — 136-09-25

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 00001
Буюртма Г — 0608, 27517 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А—2

Газета PENTIUM-II mmx компьютерида терилди ҳамда операторлар Сергей ЛУКИН ва Жамшид ТОҒАЕВ томонидан саҳифаланди.

Навбатчи муҳаррир — Н. ТОШЕВ.
Навбатчи — Ғ. ЭШМУРОДОВ.
Мусаҳҳиҳ — Ш. МАШРАББОЕВ.

МАНЗИЛИМИЗ: 700000, ГСП, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.

Таҳририятда ҳажми 5 қоғоздан зиёд материаллар қабул қилинмайди.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41.

Босишга топшириш вақти — 21.00 топширилди — 23.50
1 2 3 4 5 6